

Maciej ETEL*

NIP JAKO PODSTAWOWY ELEMENT IDENTYFIKACJI PRZEDSIĘBIORCY

TAX IDENTIFICATION NUMBER (NIP) AS THE BASIC ELEMENT OF ENTREPRENEUR
DESIGNATION

Streszczenie: Numer identyfikacji podatkowej (NIP) stanowi obok firmy, siedziby i adresu podstawowy element oznaczenia przedsiębiorcy. Niniejsze opracowanie, w oparciu o analizę obowiązującego prawa, w tym w szczególności ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.) i ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 476 ze zm.), orzecznictwo oraz literaturę przedmiotu przedstawia źródła i zakres obowiązków przedsiębiorcy związanych z NIP, założenia i funkcje przypisywane tym obowiązkom oraz konsekwencje niestosowania się do nich, a także cechy relewantne NIP oraz elementy postępowania w sprawie nadawania i aktualizacji NIP.

Słowa kluczowe: przedsiębiorca, obowiązki, oznaczenie, identyfikacja, podatki, NIP

Received: 06.2016

Abstract. In accordance with Article 16 Act of 2 July 2004 on Freedom of Economic Activity, an entrepreneur is obligated to place in written declarations addressed within the scope of their activity to designated persons and authorities the tax identification number (NIP) and use this number in legal and economic transactions. What is more, the identification of the entrepreneur in particular official registers occurs on the basis of the tax identification number. The fundamental assumption of this obligation was that the tax identification number (NIP) from 1 January 2007 on, became the basic element identifying an entrepreneur in legal and economic transactions. The main aim (goal) of the publication is to point out the ideas and functions of NIP obligations.

Key words: entrepreneur, obligations, identification, NIP, TIN

Accepted 12.2016

* dr, Uniwersytet w Białymstoku

WPROWADZENIE

Numer identyfikacji podatkowej (NIP) stanowi obok firmy, siedziby i adresu podstawowy element oznaczenia przedsiębiorcy. Niniejsze opracowanie, w oparciu o analizę obowiązującego prawa, w tym w szczególności ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.) i ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 476 ze zm.), orzecznictwo oraz literaturę przedmiotu przedstawia źródła i zakres obowiązków przedsiębiorcy związanych z NIP, założenia i funkcje przypisywane tym obowiązkom oraz konsekwencje niestosowania się do nich, a także cechy relewantne NIP oraz elementy postępowania w sprawie nadawania i aktualizacji NIP.

OBYWIAZEK POSIADANIA I POSŁUGIWANIA SIĘ NUMEREM IDENTYFIKACJI PODATKOWEJ

Wg ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (u.SDG)

Obywiatek posiadania i posługiwania się NIP wynika wprost z art. 16 ust 1 u.SDG, zgodnie z którym przedsiębiorca wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) jest obowiązany umieszczać w oświadczeniach pisemnych, skierowanych w zakresie swojej działalności do oznaczonych osób i organów, numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz posługiwać się tym numerem w obrocie prawnym i gospodarczym. Dodatkowo art. 16 ust 3 u.SDG stwierdza, że identyfikacja przedsiębiorcy w poszczególnych urzędowych rejestrach następuje na podstawie numeru identyfikacji podatkowej.

Obywiatek ten stanowi jeden z podstawowych warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej w Polsce. W założeniu dotyczy on ogółu przedsiębiorców niezależnie od rodzaju, zakresu bądź formy organizacyjno-prawnej wykonywanej działalności gospodarczej [Gronkiewicz-Waltz, Wierzbowski (red) 2009, s. 281-291, Kosikowski 2010, s. 243-256, Grabowski, Kieres, Walaszek-Pyziół (red.) 2013, s.335-337,].

Oczywiście należy w tym przypadku pamiętać o zobowiązaniach międzynarodowych RP wynikających ze statusu państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w tym o tzw. NIP UE (VAT UE), na który wskazuje art. 97 ustawy

z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 ze zm.) oraz poszczególnych kwestiach dotyczących numerów identyfikacji podatkowej, strukturze i opisach NIP w innych państwach członkowskich UE [Komisja Europejska 2015, <https://ec.europa.eu/>], a także o wzbudzającej pewne wątpliwości praktyce nadawania odrębnego NIP oddziałom i przedstawicielstwom przedsiębiorców zagranicznych w Polsce dostrzeżonej w orzecznictwie [Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 marca 2011 r., sygn. akt II FSK 1773/09] i doktrynie [Romanowicz 2011, 107-116].

Tym niemniej charakter NIP – jako podstawowego, obligatoryjnego, powszechnie stosowanego elementu oznaczenia (identyfikacji) przedsiębiorcy, którym ten winien się posługiwać w obrocie prawnym i gospodarczym niezależnie od zakresu i rodzaju wykonywanej działalności gospodarczej – nie pozostawia wątpliwości i znajduje potwierdzenie również w innych przepisach u.SDG [są to: a) art. 20 kształtujący standard oznaczania przedsiębiorcy, b) art. 10 odnoszący się do wniosku o wydanie interpretacji przepisów dotyczących danin publicznych, c) art. 49 oddający zarys konstrukcji wniosku koncesyjnego oraz d) art. 25 i 28 związane z legalizacją działalności gospodarczej w CEiDG], szeregu ustaw odrębnych związanych z podejmowaniem, wykonywaniem i zakończeniem działalności gospodarczej [Kosikowski, ETEL 2014, 133 i n.], a także orzecznictwie [Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 1 grudnia 1995 r., SA/Rz 776/94] oraz literaturze przedmiotu [Powałowski 2009, 126-127, Kosikowski 2013, 141 i n.].

Wg ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (u.NIP)

Warto jednak podkreślić, że przepisy u.SDG można w omawianym zakresie traktować jako powielenie treści ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 476 ze zm.). To bowiem u.NIP precyzując zasady ewidencji podatników i płatników, zasady i tryb nadawania numeru identyfikacji podatkowej oraz zasady posługiwania się identyfikatorem podatkowym stanowi bezpośrednio i pierwotne źródło obowiązków przedsiębiorcy związanych z NIP.

Zgodnie z art. 5 ust 1 u.NIP przedsiębiorca bez względu na rodzaj oraz liczbę opłacanych podatków, formę opodatkowania, liczbę oraz rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej oraz liczbę prowadzonych przedsiębiorstw zobowiązany jest dokonać zgłoszenia identyfikacyjnego na cele podatkowe [w zakresie terminów na dokonanie zgłoszenia zob. szerzej art. 6 u.NIP], co w związku z art. 2 u.NIP prowadzi w konsekwencji do nadania mu (bądź aktualizacji uzyskanego uprzednio) NIP [zgodnie z art. 2 u.NIP identyfikatorem podatkowym jest: 1) numer PESEL - w przypadku podatników będących osobami fizycznymi objętymi rejestrem PESEL nieprowadzących działalności gospodarczej lub niebędących zarejestrowanymi podatnikami podatku od towarów i usług; 2) NIP - w przypadku pozostałych podmiotów podlegających obowiązkowi ewidencyjnemu].

Natomiast na podstawie art. 11 u.NIP przedsiębiorca zobowiązany jest posługiwać się tym identyfikatorem, w tym szczególności podawać identyfikator podatkowy:

- na dokumentach związanych z wykonywaniem zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych należności budżetowych, do których poboru są obowiązane organy podatkowe lub celne, a także

- w sprawach dotyczących zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych należności budżetowych na żądanie: 1) organów administracji rządowej i samorządowej, 2) organów kontroli skarbowej, 3) przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, 4) banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, 5) stron czynności cywilnoprawnych, 6) płatników oraz inkasentów podatków i niepodatkowych należności budżetowych [zobacz szerzej art. 11 u.NIP].

Ponadto art. 3a u.NIP podkreśla, iż w przypadku gdy z odrębnych przepisów wynika obowiązek podawania NIP [a więc między innymi przepisy u.SDG], obowiązek ten dotyczy wyłącznie podmiotów, które są obowiązane posiadać NIP na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

ELEMENTY KONSTRUKCYJNE (IDEE, CECHY RELEWANTNE) I FUNKCJE NIP

Stworzenie w urzędach skarbowych rejestru podmiotowego opartego na identyfikatorze podatkowym NIP oraz zwiążanie między innymi ogółu przedsiębiorców obowiązkiem posiadania i posługiwania się nim stanowi elemen-

tarną składową konstrukcji mechanizmu pełniącego rolę wiarygodnego źródła wiedzy o podatnikach, gwarantującego szybką identyfikację każdego podmiotu, a więc i usprawniającą rolę państwa jako dysponenta tej wiedzy [Rogalska 2014, s. 136].

Wskazane założenie i związane z nim cele ukształtowały cechy relewantne NIP. Warto bowiem podkreślić, że numer identyfikacji podatkowej charakteryzują [Fleszer 2008, s. 135-141, Rogalska 2014, s. 136 i n.]:

- trwałość i niezmienność – zgodnie z art. 5 ust 1 u.NIP zgłoszenia identyfikacyjnego dokonuje się jednokrotnie, a NIP nadawany jest jednorazowo i jest właściwy przez cały czas istnienia przedsiębiorcy;
- związaną z podmiotem – NIP przypisany jest konkretnemu przedsiębiorcy, a nie wykonywanej przez niego działalności gospodarczej bądź przedsiębiorstwu;
- zakaz sukcesji – zgodnie z art. 12 u.NIP nadany NIP w przypadku zgonu lub ustania bytu prawnego przedsiębiorcy wygasa i nie przechodzi na następcę prawnego, z wyjątkiem: a) przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa lub przedsiębiorstwa komunalnego w jednoosobową spółkę gminy, b) przekształcenia spółki cywilnej w spółkę handlową lub spółki handlowej w inną spółkę handlową, w tym wpisu spółki cywilnej do rejestru przedsiębiorców KRS na skutek przekształcenia w spółkę jawną;
- unikalność – numer identyfikacji podatkowej składa się z losowo wybranych cyfr, uporządkowanych w niepowtarzalnej kolejności dla każdego zarejestrowanego podatnika, generowanych od 1 do 999 999 w miarę rejestracji następujących podmiotów;
- obligatoryjność – zgodnie z przepisami u.SDG, u.NIP oraz ustaw odrębnych NIP jest obligatoryjnym elementem oznaczenia (identyfikacji) każdego przedsiębiorcy;
- jawność i powszechna dostępność – zgodnie z przepisami u.SDG, u.NIP oraz ustaw odrębnych przedsiębiorca ma obowiązek posługiwania się NIP w obrocie prawnym i gospodarczym, a ponadto na podstawie następuje NIP identyfikacja przedsiębiorcy w poszczególnych rejestrach urzędowych;

- aktualność – na mocy art. 9 u.NIP przedsiębiorcy mają obowiązek aktualizacji danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym, co do zasady nie później niż w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana danych;

- uniwersalność – NIP nie jest stosowany tylko dla celów podatkowych, gdyż zgodnie z art. 5 ust 6 i art. 15a u.NIP obowiązki w tym zakresie wiążą również płatników składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne.

Powyższe należy traktować jako niezbędne i konieczne. Tylko taka konstrukcja NIP umożliwia bowiem właściwą realizację funkcji przypisywanych identyfikacji podatkowej uzasadniających narzucenie przedsiębiorcy obowiązków w zakresie NIP, pośród których wskazać można na [Fleszer 2008, 135-141, Rogalska 2014, 136 i n.]:

1) funkcje kluczowe z perspektywy przedsiębiorcy:

- identyfikacyjną i indywidualizującą – NIP stanowi podstawy element obligatoryjnego oznaczenia indywidualizującego przedsiębiorcę, poprzez który następuje identyfikacja przedsiębiorcy w poszczególnych rejestrach urzędowych;

- legalizacyjną – nadanie (bądź aktualizacja) NIP jest niezbędnym warunkiem legalnego podjęcia i wykonywania działalności gospodarczej;

2) funkcje kluczowe z perspektywy uczestników obrotu gospodarczego (konsumentów, kontrahentów i innych przedsiębiorców):

- ochronę obrotu gospodarczego – NIP jako podstawowy element oznaczenia przedsiębiorcy umożliwia identyfikację przedsiębiorcy w każdym z rejestrów urzędowych, a tym samym gwarantuje odnalezienie i dostęp do informacji o nim oraz wykonywanej przez niego działalności gospodarczej;

3) funkcje kluczowe z perspektywy organów i instytucji publicznych:

- informacyjną – NIP umożliwia funkcjonowanie systemu teleinformatycznego Centralny Rejestr Podmiotów - Krajowa Ewidencja Podatników (CRP KEP) służącego: a) gromadzeniu danych ewidencyjnych o przedsiębiorcach, b) weryfikacji tych danych i porównaniu ich z rejestrami urzędowymi prowadzonymi na podstawie odrębnych przepisów, c) wymianie danych z rejestrem PESEL, Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej, krajowym rejestrem urzędowym podmiotów gospodarki narodowej,

Krajowym Rejestrem Sądowym, Centralnym Rejestrem Płatników Składek, który wykorzystywany przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, dyrektorów izb skarbowych, naczelników urzędów skarbowych, Szefa Służby Celnej, dyrektorów izb celnych, naczelników urzędów celnych, organy kontroli skarbowej oraz Generalnego Inspektora Informacji Finansowej do realizacji celów i zadań ustawowych [zobacz szerzej art. 13-15b u.NIP];

- identyfikacyjną – na podstawie NIP następuje identyfikacja przedsiębiorcy jako podatnika, a także płatnika składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne (podmiotu zobligowanego do ponoszenia ciężarów danin publicznych);

- użytkową – NIP umożliwia weryfikację realizacji uprawnień bądź też wykonania obowiązków fiskalnych podmiotu wynikających z określonej sytuacji prawnej i faktycznej, w tym także sprawowanie nadzoru administracyjnego dla potrzeb prawa podatkowego i egzekucję danin publicznych;

- retrospektywną – możliwość przeglądu danych i informacji o przedsiębiorcy w ujęciu chronologicznym, co pozwala na ustalenie zdarzeń prawnych, które miały miejsce w przeszłości (chronologiczny układ zapisów przyporządkowywanych do NIP oznacza, że zapisy te są dokonywane w systemie od chwili, w której organ podatkowy po raz pierwszy uzyskał wiadomości wymagane do rejestracji, aż do momentu ostatniej aktualizacji danych).

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE NADAWANIA I AKTUALIZACJI NIP

Z uwagi na przedstawione cele i funkcje NIP, a także cechy relewantne samego identyfikatora oraz jego powszechne stosowanie postępowanie w sprawie nadania i aktualizacji NIP przedsiębiorcy jest wolne od opłat, szybkie i nieskomplikowane.

Nadanie NIP następuje przy użyciu Centralnego Rejestru Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników (CRP KEP), co do zasady po dokonaniu przez zainteresowany podmiot odpowiednio skonstruowanego zgłoszenia identyfikacyjnego [w zakresie elementów zgłoszenia identyfikacyjnego zobacz szerzej art. 5 u.NIP] do właściwego naczelnika urzędu skarbowego [w zakresie właściwości naczelnika urzędu skarbowego zobacz szerzej art. 4 u.NIP, zaś odnośnie do-

puszczalności zgłoszeń identyfikacyjnych w formie elektronicznej zobacz art. 10a-10b u.NIP].

Warto jednak zaznaczyć, że w przypadku przedsiębiorców wpisanych do rejestru KRS albo CEIDG nadanie NIP następuje automatycznie, bezpośrednio po zamieszczeniu w CRP KEP za pośrednictwem systemu teleinformatycznego danych przekazanych z KRS lub CEIDG [zobacz art. 5a ust 1 i art. 8a ust 2 u.NIP]. Automatycznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przekazywana do KRS [zgodnie z art. 8a ust 4 u.NIP następuje to w nie później niż w terminie 3 dni] lub CEIDG [zgodnie z art. 8a ust. 5 u.NIP następuje to nie później niż następnego dnia roboczego po dniu wpływu poprawnego zgłoszenia identyfikacyjnego] jest również informacja w przedmiocie NIP (bezpośrednio po jego nadaniu, unieważnieniu, uchyleniu lub przywróceniu) [zobacz art. 8a ust 3 w zw. z art. 5a ust 3 u.NIP], zaś potwierdzeniem nadania NIP dla przedsiębiorców jest ujawnienie tego numeru w KRS lub CEIDG [zobacz art. 8b ust 3 w zw. z art. 5a ust 3 u.NIP].

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NIESTOSOWANIE SIĘ DO OBOWIĄZKÓW ZWIĄZANYCH Z NIP

Nie sposób pominąć tego, że przepisy u.SDG i u.NIP nie rozstrzygają o odpowiedzialności przedsiębiorcy uchylającego się od obowiązków związanych z NIP. Należy jednak podkreślić, że brak sankcji sformułowanych bezpośrednio w aktach konstytuujących omawiane obowiązki nie oznacza braku odpowiedzialności. Ze względu na cele i funkcje identyfikacji przypisywane NIP prawo penalizuje zarówno niedopełnienie, jak również nierzetelność oraz niepełność w realizacji tych powinności.

Zgodnie bowiem z art. 81 ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 186 ze zm.) podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe przedsiębiorca, który wbrew obowiązkowi:

- nie dokonuje w terminie zgłoszenia identyfikacyjnego,
- nie dokonuje w terminie zgłoszenia aktualizacyjnego,
- w zgłoszeniu identyfikacyjnym albo aktualizacyjnym podaje dane niezgodne ze stanem rzeczywistym,
- w zgłoszeniu identyfikacyjnym albo aktualizacyjnym podaje dane niepełne,
- dokonuje zgłoszenia więcej niż jeden raz,

- nie podaje numeru identyfikacji podatkowej,
- podaje nieprawdziwy numer identyfikacji podatkowej.

Wyliczone wykroczenia skarbowe zgodnie z art. 48 § 1-2 u.KKS zagrożone są karą grzywny określoną kwotowo – od jednej dziesiątej do dwudziestokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia, zaś w trybie mandatowym górna granica grzywny jest ustalona na poziomie dwukrotności minimalnego wynagrodzenia [w zakresie odpowiedzialności przedsiębiorcy na podstawie art. 81 u.KKS zobacz szerzej Sawicki 2007, Dołęga-Drąg 2007, Kardas, Łabuda, Razowski 2012, Grzegorzczak 2009].

WNIOSKI

Związanie przedsiębiorcy obowiązkami dotyczącymi posiadania, wykorzystywania i aktualizacji NIP wydaje się uzasadnione i racjonalne. Regulacje normatywne właściwe w tym zakresie są kompletne, powinności przystępne w realizacji, a idee według których ukształtowano system identyfikacji oraz konstrukcję NIP gwarantują korzyści zarówno dla samych przedsiębiorców, jak konsumentów oraz organów i instytucji publicznych.

Dokonując podsumowania rozważań nie sposób jednak pominąć tego, że jednym z kluczowych argumentów przemawiających za wprowadzeniem obowiązku związanych z NIP było zmniejszenie katalogu obligatoryjnych elementów oznaczenia przedsiębiorcy. Wynikało to z założenia, że wraz z uzyskaniem mocy obowiązującej przez art. 16 u.SDG z dniem 1 stycznia 2007 r. [zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r., Nr 173, poz. 1808 ze zm.)] NIP stanie się jedynym koniecznym elementem oznaczenia [Powałowski 2009, s. 126-127, Kosikowski 2013, s. 141 i n.].

Nietrudno zauważyć, że do oczekiwanego uproszczenia nie doszło. Zgodnie bowiem z art. 16 ust 2 u.SDG obowiązek posiadania i posługiwania się NIP wyrażony w ust. 1 tego artykułu nie uchybia obowiązkom określonym w przepisach szczególnych. W rezultacie przedsiębiorca w dalszym ciągu pozostaje zobowiązany jest do posługiwania się oznaczeniem obejmującym również inne niż NIP elementy wskazane odrębnymi regulacjami, spośród których można wyliczyć co najmniej: a) firmę lub nazwę, b) oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności, c) siedzibę i adres, a także d) oznaczenie

sądu rejestrowego, w którym przechowywane są akta rejestrowe podmiotu oraz e) numer podmiotu w rejestrze [zobacz szerzej art. 20 u.SDG oraz art. 34 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1142 ze zm.)].

WYKAZ ŹRÓDEŁ

Dołęga-Drag E., *Naruszenie obowiązku ewidencyjnego*, „Biuletyn Skarbowy” 2007, Nr 3.

Fleszer D., *Zakres przetwarzania danych osobowych w działalności gospodarczej*, Warszawa 2008.

Grabowski J., Kieres L., Walaszek-Pyziół A. (red.), *Publiczne prawo gospodarcze*. Tom 8a, [w:] Hauser R., Niewiadomski Z., Wróbel A. (red.), *System prawa administracyjnego*, Warszawa 2013.

Gronkiewicz-Waltz H., Wierzbowski M. (red.), *Prawo gospodarcze. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Warszawa 2009

Grzegorzczak T., *Kodeks karny skarbowy. Komentarz*, Warszawa 2009.

Kardas P., Łabuda G., Razowski T., *Kodeks karny skarbowy. Komentarz*, Warszawa 2012.

Komisja Europejska, Numery identyfikacji Podatkowej. Poszczególne kwestie dotyczące numerów identyfikacji podatkowej: Struktura i opis NIP, https://ec.europa.eu/taxation_customs/tin/pdf/pl/TIN_-_subject_sheet_-_2_structure_and_specificities_pl.pdf [data dostępu 08.05.2016]

Kosikowski C., *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, Warszawa 2010.

Kosikowski C., *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2013.

Kosikowski C., Etel M., *Nowe prawo działalności gospodarczej*, Białystok 2014.

Powałowski A. (red.), *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej*, Warszawa 2009.

Rogalska B., *Podatkowe rejestry podmiotowe w polskim systemie prawnym*, Warszawa 2014.

Romanowicz M., *Glosa do wyroku NSA z dnia 18 marca 2011 r., II FSK 1773/09*, „Glosa” 2011, Nr 4.

Sawicki J., *Odpowiedzialność za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia identyfikacyjnego NIP*, „Prokuratura i Prawo” 2007, Nr 6.

- Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 476 ze zm.)
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1142 ze zm.)
- Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 186 ze zm.)
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 ze zm.)
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r., Nr 173, poz. 1808 ze zm.)
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.)
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 marca 2011 r., sygn. akt II FSK 1773/09, Lex Nr 818429
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 1 grudnia 1995 r., SA/Rz 776/94, Lex Nr 27087